

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 209 (6929)

СЕНТЯБРИН

3

ПЯТНИЦА

1954 он

Сөв 20 мүнгэ.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫН ГЭЭГДЭЛЫЕ ДАРЫ ТҮРГЭН УСАДХАХА: Б. Тугуйский. — Булагай Асада...

ТАРЯА ХУРААЛГА. СЭБЭРЛЭЛГЭ БА ТУШААЛГЫЕ ЗЭРГЭ ЯБУУЛХА. М. Фалиев. — Шиньсын баян ургаса хуряна. Б. Иванов. — Ондоо хэлдэшье найдаһанай хэрэггүй (2-дохин ноур).

СОВЕТСКЭ БАЙГУУЛАЛТА: Б. Гуревич. — Депутадудай эдэхитэй хүдэлмэрин ашаар (2-дохин ноур). Г. Александров. — Ток дээрэ орооно сэбэрлэлгэ, хатаалгы механизация (2-дохин ноур).

ПОЭЗИЙН АСУУДАЛНУУДЫЕ ЗҮБШЭН ХЭЛ-

СЭЛГЭ: Ч. Цыдендамбаев. — Манай шүлэгүүд тушаа (3-дахин ноур).

О. Раднаев. — Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй үүргы дээшлүүлхэ (3-дахин ноур).

В. Васильев. — Гаалиша басагадай мурьсөөн (4-дахин ноур).

Хитадай таряашадта наука ба техникэ тухална (4-дахин ноур).

Индонезини профсоюзудай централна федерациин мэдүүлгэ (4-дахин ноур).

Баруун Германие эзбэглэгдэ ямаршые аргаар һаад ушаруулха шухала (4-дахин ноур).

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлэй түсэбье заабол дүүргэхэ

Бурят-Монголд тэжээл бэлэдхэлэй муугаар ябуулагдана гэһэн аравалада гарайан статьяе бидэ...

хэрэгээр, хүнгэн мүрөөр хандаха ёһогүй. Бидэ, мүнөө, сентябрь на-рада ажаһууна байхадаа эржэ...

Илангаяа, малажал эхэтэй Сэн-тигэй, Зэдын, Хорин, Хэжэнгын, Яруунын аймагууд үбһэ хуряалгы...

Тэжээл бэлэдхэлэй темпые хур-дадхынгаяа хажуугаар бүхэ резер-вүүдые, арга боломжуудые хэрэглэ-хэ шухала. Тусгаарлал, сабша-лан дээрхи хэбээ ногоос сабшажа...

Тэжээл бэлэдхэлгын гээгдэлые дары түргэн усадхаха

Хорин, Ахын, Зэдын, Кяхтын, Хэжэнгын аймагууд тэжээл бэлэдхэлгы илангаяа муугаар ябуулна. Эдэ аймагууд үбһэ хүрилхэ түсэбөө оройдоо 11,1—17,9 процент дүүргэе...

Республикын аймагуудта тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай 1954 оной сентябриин 1-нэй мэдээн (Түсэбэй дүүргэлгэ процентээр).

Table with 5 columns: Аймагууд, Үбһэ-хүрилхэ түсэб, Үбһэ сабшала, Үбһэ сабшала, Силос даралга. Rows include Кабанскын, Баунтын, Прибайкальска, Закаменай, Б.-Кударын, Хойто-Байгалай, Тунхэнэй, Курумканай, Кударын, Заиграйн, Иволгын, Баргажанай, Яруунын, Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн, Торинн, Сэлэнгын, Бичурын, Хэжэнгын, Кяхтын, Зэдын, Ахын, Хорин.

Булагай Асада... —Хүбүүд, шугы бургаһануудай өбөрөөр найтар түнхээрйгты мүнөө жэлэй сагай уларилай хуурайда...

Тэндэ хууһан набтархан бэстэй аад, шаб гэнги үбгэжөөл тэдэ залуушуудта хандажа:—Таанад болдогтой, һөөг бургаһанай газарта сабшахадаа хажуураа баганаар эдоуулээд сабшажа хурагты. Дэн үлүүсэ хээр эдоуулхэдэтнай хатуу үбһэн хайса даагдахгүй, олониннь «гараа үргөөд» мур дээрэ үлүүсэжэ болохо юм, — гээд хууриһаа бодохо, богонихон мур туужа ороно.

—гэжэ залуухан басаганай хандахада, — тингэжэше магадгүй, нүгын хатуу үбһэндэ бага тохир хажуураар сабшахада дээрэ юм, — гэжэ хажуурын абажа, нарихан ута оһороор барюулһаань бариха, хажуурайн унгийнэ үзүүр хүрэтэр хэмнэжэ үзэнэ.

Ингэжэ энэ үдэр Мухаршэбэрэй аймагай Булгангийн нэрэмжэтэ колхозой 4-дэхин бригадын залуу гар хажуураад Булагай Аса гэжэ сабшалан дээрэ үдэрэйнгөө хүдэлмэринэ эхилһэн байха юм.

Түрүүшүүлэй жэшээтэ анал

Маленковой нэрэмжэтэ колхоз Яруунынга аймаг соо үбһэ хуряалгаар түрүүшэй ябана. Үлүүшэй мэдээгээр 3800 гаран гектар талмайн үбһэ сабшажа, 20 мянга гаран центнер үбһэ хуряаба. Мүн набшаһата тэжээл бэлэдхэлгын түсэб дүүргэе, 9500 тонно силос дараа гэхэ тү, түсэбөө 42 процент дүүргэе.

300 ТОННО НАБШАҺАТА ТЭЖЭЭЛ БЭЛДЭЭ

Нитын малые олошоруулха, ашаг шэмьены дээшлүүлхэ гээшэ тэдэндэ гүйсэд хүрэхэ тэжээлэй ба-та база байгуулһаа дудыдаха гэтэ жэ һайнаар мэдэһэн Бичурын ай-магай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой залуушуул-комсомолууд набшаһата тэжээл бэлдэхэ комсомольско-залуушуулдай зөно бии болдог, тэрэниие хүтэлбэрлхынь комсо-

Б. Тугуйский.

Залуушуул-комсомолууд 10 үдэрэй туршалда хүдэлмэрилжэ, 300 гаран тонно набшаһата тэжээл бэлдэе. Гадна, таряа буртаг погон-һоон сэбэрлэгдэ эдэхитэйгээр хабаадһаа, 70 га шиньсын буртаг ногоо түүһэн байна.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Нүхэр А. М. Якобсоние Лениний орденоор шагнаха тухай Советскэ гүрэнэй үгэнэ тэрэнэй габылаттай байһы тэмдгэлжэ, нүхэр А. М. Якобсоний түрһөөр таби наһа...

Бурят-Монголд тэжээл бэлэдхэлгэ муугаар ябуулагдана

Малажал Бурят-Монголой хүдөө ажахын гол һалбар юм. Олон колхозууд жэлнээ жэлдэ малайнага тоо толгойе олошоруулна, ашаг шэмьены дээшлүүлнэ.

Имэ эхэ гээдэй мүнөө жэлэй сагай уларилай мууһаа болоо гэжэ аймагуудай хүтэлбэрлэгшэд тайлбарилхые оролдоно. Үнэхөөрөөше хүнтэн хабар боложо, май ба июнь соо бороо оронгүй байжа, сабшалан дээрэ ногооны ургалгы нэгэ хэды наатуулаа. Гэбэшье, июлин түрүүшын хахад соо һайн ногоотой дооро ба намагтай участогуудай сабшалан, ойн соорхойнуудые үргөөр сабшажа эхилхэдэ болохо байгаа. Тээд эдэ арга боломжонуудай хэрэглэгдэггүй байһанинь гэмшэлтэй. Олонхи аймагууд ногоон набтар гэнэн шалтаг дурдаад, үргэжэдөө үбһэ сабшажа эхилхые июлин 20—22 бодотор удааруулаа.

Малай үбэлжэлгын эхилтэр бага саг үлэбэ. Тэжээл бэлэдхэлгэ ба малай байрануудые барилгы сааналдан удааруулха гээшэ үнэгэрчшэ үбэлжэлгын адуунуудые дахин дабталгада хүргэжэ болохо байна. Үнэгэрчшэ үбэлдөө тэжээлээр ба дулаан байрануудар хангагдаггүй дээрһэе колхозно малажалда эхэ гээлтэ хоролто болоо һэн.

Һайжаруулагдаһан констракциин комбайнууд

Шэнэ хедер туршагдажа дүүргэбэ. Ургажа байһан ба хэбтэһэн таряае хуряахын тулада тусхай мотонио байгуулагдаа.

Малажал эхэтэй аймагууд болохо Хорин, Зэдын, Хэжэнгын аймагууд тэжээл бэлэдхэлгэ илангаяа муугаар үнэгэрлэгдэе байна. Эдэ аймагуудта түсэбэй хахадһаань ба-га үлүүтэй тэжээл бэлэдхэлгэ.

Малай байдалые усадхажа, малай үбэлжэлгэдэ бүхэ талаһаань һайнаар бэлэдхэлгэ хангахыл түлөө партиин Бурят-Монголой обком ба республикын Министруудэй Совет яралтай хэмжээнүүдые абаха ёһоттэй.

Хүндэтэ шахтёрнууд СССР-эй Нүүрһэнэй промьшленостини министрство 1500 горнягуудта «Хүндэтэ шахтёр» нэрэ-зэргэ олгобо. Тэдэнэр булта кадрова хүдэлмэршэд ба мастернууд юм.

СССР-эй Үргэн хэрэглэй товариудай министрствын Шкрятовой нэрэмжэтэ Москооско оёдоллой фабрика модельнууды Бүхэсоюзта байһангай тү-хэлөөр өрөшүүлэй ба эхэһэрнүүдэй ха-бар, намэр, мүн үбэл үмдэхэ пальтоны-дые бүтээн гаргажа байна. Жэлэй дү-рэтэр энэ фабрика 90 лянзы фасонтой пальтоныдые өхө юм. Хабар, зүп үд-дэгдэхэ хубсаһанай 51 шөнэ фасон бии болоо. Фабрика энэ жэлдэ, үнэгэрч-шэ жэлэйхдэ орходоо эхэнэрэй 75.000 пальто олоор өхө юм.

Национальна театруудай актёрнуудые бэлэдхэлгэ

А. В. Луначарскийн нэрэмжэтэ театрална искусствын институтдай дэргэдхэн башкирска национальна студия хурахаар абтаһан булгэ хү-бүүд, басагад августын 30-да Баш-кириһаа Москва ербэ. Башкирска студия хадаа институтдай дэргэдэ тү-рүүшын эмхидхэгдэе. Тэрэ студия-да уранһайханай самодетельность-дэ 19 хабадһан эгээл бэлгит түгээл-дэ 10-дахин хураха юм. Тэдэнэр бул-та 10-дахин классы дүүргэнхэй. Ф. Кужин студияда орохынгоо урда тээ колхоздо, В. Каримов багшаар, Г. Магафурова ахалагша пионервожа-таар хүдэлмэрлһэн байна. Профессор, Сталинскэ шангай лауреат Б. Бибииковэй хүтэлбэрн доро студент-нүүд хураха юм. Тус институт Кир-гизини, Дагестанай, Кабардинска АССР-эй актёрско кадрнуудые бэл-эдхэжэ үргэлжэлһөөр.

Сентябриин 1-нэе Москвагай ба Ленинградтай театрална ехэ эхэ һургуунуудай дэргэдэ мун бусад национальна найман студияуд хү-дэлмэрилжэ эхилбэ. Бага академи-кскэ театрын дэргэдхэн А. М. С. Щепкиной нэрэмжэтэ училищидэ тэджигүүд болон яхадуд һурана. Б. В. Щукиной нэрэмжэтэ театраль-на училищини дэргэдхэн Осетинскэ студини хураһан хоёрдохин курс-да ороо. А. Н. Островскийн нэр-эмжэтэ Ленинградска театрална институт национальна театруудта актёрнуудые бэлэдхэхэ тушаа ехэ хүдэлмэрин хэнэ. Тэрэ институтта 5 студий эмхидхэгдэнхэй: Бурят-Мон-голой, Хакаска, Карело-Финскэ, Тувинскэ, Коми АССР-эй.

Хүндэтэ шахтёрнууд

Уйэлдэһингөө даалгабарине хо-ло үлүүтэн дүүргэдэ «Сталин-уголь» гэжэ комбинатидэ 12—13-да-хи шахтын үннэй производник И. Я. Некасов, «Кузбассуголь» гэжэ ком-бинатидэ 9-дэхин шахтын горно мас-тер Т. Ф. Плюшев ба бусад «Хүн-дэтэ шахтёр» нэрээрэгдэ хүртөө.

Нуралсалай шэнэ жэлэй эхилхэнэй һүүлээр

Улан-Удэ городой 3-дахн дунда һургуулида... Хайндорхойхор хуьрагдан долоо наһатай багшнууд ажы, абанартаа хүтэрэлдэн, хүхүтэйгээр һубариядаһаар һургуулин байшан руу ороно.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ институтта

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ гүрэнэй Бурят-Монголой педагогическа институтта нуралсалай шэнэ жэл эхилбэ. Нуралсаһаа ерэнэн студентгэрэй тоодо манай республикыны городууд болон аймагуудай дунда һургуулинууды дүүргэһэй залуушуулиһаа гадна, оройнойһай холын областынууд болон городуудһаа ерэнэн олон тоото залуушуул бии.

Хаалиша басагадай мурьсөөн

Углөөнэй наранай түрүүшын туягатай урилдан, Усой нотагта ажалтай үдэр эхилдэг юм. Малай фермынхид бүришы эрэнцрэн ажаллажа ородог. Тэнгэршин һаарал үнгэ өрожо, зүүн урда халаан очотон сайража байхада, сагаан халаадаа үмдэрэн залуухан хаалиша басагад хүнүүгүдые тарижаархобд, үхэр малайнигаа хуһамаг тэши гэххэлдэжэ эбана.

Хитадай таряшадта наука ба техникэ туһална

ПЕКИН, августын 31. (ТАСС). Хитадай таряшад агротехническэ түрүү науке өөрынгөө ажалда ехээр хэрэглэдэг, гүрэнэй үгдэдэг хүдөө ажыхын шэнэ зэр зэмсэгүүдые үйлдэбэриһөө бүри ехээр хэрэглэдэг боложо байна.

Индонезин профсоюзуудай центральна федерациин мэдүүлгэ

ДЖАКАРТА, сентябрин 1. (ТАСС). Индонезин профсоюзуудай центральна федерациин (СОБСИ) национальна советдэй пленум Джаккартада болобо. Тус федерацида 2,5 миллион гүшүүд ородог байна.

Баруун Германияе зэбсэглэлгэдэ ямаршбе аргаар һаад ушаруулха шухала

Париж, августын 31. (ТАСС). Парижска сүргэй доторыс Национальна суглаанай буурушаанниһаа Французска хэблэл үргэһөөр шэнэ-жэлнэ. «Национальна суглаан үсэгдэлдэр европейскэ хамгаалтын нэгдэлые буруушаагаа» гэжэ «Фигаро» газетэ бэшэ.

Ажалшадай демократическа эрхэнүүдые хамгаалтын түлөө

БЕРЛИН, августын 31. (ТАСС). АДН агентствын дамжууланай ёһоор, КПГ-эй центральна орган «Фрейнс Фольк» газетэ хадаа энэ газетын редакцияны түлөөлэгшэдэ Германия коммунистическэ партияны түрүүлэгшэ Макс Рейманэй хэлэн мэдүүлгэ толлобо.

Олленхауэрэй мэдүүлгэ

ЛОНДОН, августын 31. (ТАСС). Боһһоо Рейтер агентствын корреспондентын дамжууланай ёһоор, Франциин Национальн Суглаан «европейскэ арми» тухай доторыс буруушаагаа гэжэ мэдэхэдэ, Германия социал-демократическа партияны ударидагша Олленхауэр европейскэ аюулгүйн ба Германия нэгдүүлгын асуудалнуудаар дүрбэн гүрэнэй шэнэ зүблөө зарлаха гэһэн ханалаа дари мэдүүлбэ.

Японидо американска сэрэгэй алба хөгшэд дура зоргоороо аашална

ШАНХАЙ, августын 31. (ТАСС). Токйондоо мэдээсэһэй ёһоор, Саппородохи районно сүүд хадаа американска 1-дэхи мотомеханизированнэ дивизиин артиллерийскэ дивизиондо алба хэдэг американска хоёр солдат Перси Скотт, Ричард Круз гэгшэдые гэһэй гэжэ мэдэрбэ, тэднэр пивэ худалдага газарай эзэн — японцые алаһан байна.

Холын Баунтын эдир мичуринцууд

Хэды һонирхолтой, сэдэпгүдэй үлдэрнүүдые энэ зүблөө эдир мичуринцууд үнэгэрбөө шоб! Багдаринска дунда һургуулин дэргэдэх туршалтын үчакот дээрэ зунайһаа парлын үдэ үхибүүд олооно суглардаг һэн.

Ногоон ургамагнуудай боратори соошые хүдмэе үргэлжэлһөөр байна. Зал биолог Анастасия Степанова Обьеджовагай хүтэбэрнэ дээр эдир мичуринцууд гарморков, редискэ, үгэрсэ дүрбэн сортын хартабхаа гуулаа. Газарайнхэн бие бие үрэ жэмзэтэ модо дэгдэг. Тээр тоодо «Сибиринистекэ», үхэр шодон, кряжник, малина ба бусад энэ бүхэе ургамагнуудые үлэха, харууһалха гэһэн эхээр харюусалгатай юм.

ЦСАЯ ДЭЭРЭ

5-даг классай һурагша Валя Олейникова өөрынгөө тариһан үргэһэн малай хажууда байна. Текстий В. Корнаковой, фотон Н. Кондрашовый. Редакторай орлогон Д. Л. ЛЮБАНОВ.